

MINISTER EDUKACJI I NAUKI

Warszawa, 11 października 2022 r.

DSKKZ-WOKZ.423.23.2022.EM

Pan
Marcin Wiącek
Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

odpowiadając na pismo z dnia 13 września 2022 r. w sprawie zapewnienia dostępu do branżowych szkół II stopnia (sygn. pisma VII.7032.1.2022.AT), przedstawiam następujące stanowisko w tej sprawie.

Branżowa szkoła II stopnia została utworzona z dniem 1 września 2020 r.¹, jako alternatywna ścieżka kształcenia ustawicznego dla osób kończących szkoły niedające wykształcenia średniego, tj. absolwentów branżowych szkół I stopnia (poprzednio zasadniczych szkół zawodowych). W latach szkolnych 2013/2014 – 2019/2020 osoby te mogły uzupełniać kwalifikacje zawodowe do poziomu technika wyłącznie w formach pozaszkolnych (na kwalifikacyjnych kursach zawodowych), zaś podwyższenie poziomu wykształcenia ogólnego do poziomu średniego mogły uzyskać poprzez ukończenie liceum ogólnokształcącego dla dorosłych². Utworzenia dodatkowej ścieżki edukacyjnej „do wyboru” dla tych absolwentów branżowej szkoły I stopnia, którzy są zainteresowani podniesieniem poziomu wykształcenia ogólnego i zawodowego, nie sposób postrzegać jako „naruszenie konstytucyjnego prawa do nauki”.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące liczby branżowych szkół II stopnia i słuchaczy tych szkół w latach szkolnych 2020/2021 – 2022/2023.

¹ Na podstawie art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 60, z późn. zm.).

² Art. 9 ust. 1 pkt 3 lit. a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2021 r. poz. 1915, z późn. zm.) w brzmieniu obowiązującym od 1 września 2012 r. oraz art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 205, poz. 1206, z późn. zm.).

Branżowe szkoły II stopnia (dane Systemu Informacji Oświatowej)						
Rok szkolny	ogółem		w tym			
			publiczne		niepubliczne	
	liczba szkół	liczba słuchaczy	liczba szkół	liczba słuchaczy	liczba szkół	liczba słuchaczy
2020/2021	80	1682	66	1479	14	203
2021/2022	135	3715	103	3008	32	707
2022/2023	221	11221	171	8945	50	2276

Jak pokazują powyższe dane w roku szkolnym 2022/2023 odnotowano wyraźny wzrost zainteresowania kontynuacją nauki w branżowych szkołach II stopnia. Dotychczasowa stosunkowo niska liczba słuchaczy tego typu szkoły mogła wynikać przede wszystkim stąd, że absolwenci branżowej szkoły I stopnia mają prawo (a nie obowiązek) do podjęcia nauki w branżowej szkole II stopnia w ciągu 5 lat od ukończenia branżowej szkoły I stopnia. Należy też zauważyć, że absolwenci branżowej szkoły I stopnia są, co do zasady, osobami pełnoletnimi i mają pełne kwalifikacje zawodowe potwierdzone dyplomem zawodowym w zawodzie nauczonym w branżowej szkole I stopnia. Nic zatem dziwnego, że przed podjęciem decyzji o podwyższeniu kwalifikacji podejmują próbę pracy w wyuczonym zawodzie.

Dotychczas w branżowych szkołach II stopnia zrealizowano dopiero jeden cykl kształcenia, zatem nie można uogólniać i generalizować zjawisk, które towarzyszą wdrażaniu tego nowego typu szkoły, zwłaszcza że pierwsze lata ich funkcjonowania przypadły na okres pandemii, w którym część osób odłożyła decyzję o kontynuacji nauki na kolejne lata.

Pragnę podkreślić, że zasady tworzenia i funkcjonowania branżowej szkoły II stopnia uregulowano kompleksowo i wyczerpująco w przepisach ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe³, ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁴ oraz aktach wykonawczych do tych ustaw. W przepisach tych przewidziano regulacje umożliwiające szkołom elastyczną organizację kształcenia w branżowych szkołach II stopnia. Obowiązkowe zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia ogólnego mogą być realizowane w oddziale, grupie oddziałowej i grupie międzyoddziałowej⁵, a zajęcia edukacyjne z zakresu kształcenia w zawodzie – także w innych jednostkach organizacyjnych

³ Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, z późn. zm.

⁴ Dz.U. z 2021 r. poz. 1915, z późn. zm.

⁵ § 4 ust. 4a rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 3 kwietnia 2019 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. poz. 639, z późn. zm.).

uprawnionych do prowadzenia kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz przez pracowników tych jednostek, na podstawie umowy zawartej pomiędzy szkołą a daną jednostką. W kwalifikacyjnych kursach zawodowych dla słuchaczy branżowej szkoły II stopnia mogą uczestniczyć także osoby niebędące słuchaczami danej szkoły⁶. W konsekwencji, branżowe szkoły II stopnia mogą funkcjonować jako szkoły z oddziałami „wielozawodowymi”, a także mogą prowadzić kształcenie w zawodach przypisanych do kilku różnych branż.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Edukacji i Nauki będzie na bieżąco monitorowało funkcjonowanie branżowych szkół II stopnia oraz podejmowało działania upowszechniające możliwości kształcenia w tym typie szkoły.

Z wyrazami szacunku

Przemysław Czarnek
Minister
/ – podpisano cyfrowo/

⁶ § 14 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli (Dz. U. poz. 502, z późn. zm.).